

**АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ
ТА ВИКОРИСТАННЯ
КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО
ДОРОЖНЬОГО ФОНДУ
У 2018–2019 РР.**

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України
вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
01024, Київ, Україна
тел. +38 044 290 47 37
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

У публікації досліджено порядок фінансування та механізм використання коштів державного дорожнього фонду. Проаналізовано планові обсяги, склад та структуру надходжень до державного дорожнього фонду у 2018–2019 рр. Досліджено плановий розподіл коштів державного дорожнього фонду у 2018–2019 рр. Проведено оцінку стану надходжень та використання коштів державного дорожнього фонду у 2018 році.

Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України створено в межах проекту, що імплементується консорціумом партнерів, адмініструється Вестмінстерською фундацією за демократію (WFD) та фінансується програмою «Підтримка реформи управління державними фінансами» Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) за дорученням Федерального Міністерства економічної співпраці та розвитку Німеччини (BMZ) та Міністерства Великої Британії з питань міжнародного розвитку (DfID).

Завдання Офісу полягає в посиленні ефективності та якості економічного та фінансового законодавства, яке розробляє й ухвалює Верховна Рада України, та підвищенні використання наявної в Україні фінансової інформації для здійснення ефективного нагляду за діяльністю уряду.

Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук тексту необхідно отримати напряму від власників прав.

Підготувала: к. е. н. Катерина Мельник.
За загальною редакцією В. М. Мазярчука.

Думки, висловлені в матеріалах авторів, необов'язково відображають точку зору ОФЕА, його працівників або представників наглядової ради.

Автори не є співробітниками, не консультують, не володіють акціями та не отримують фінансування від жодної компанії чи організації, яка мала б користь від цього матеріалу, а також жодним чином з ними не пов'язані.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Аналіз джерел фінансування державного дорожнього фонду	5
2. Оцінка напрямів використання коштів державного дорожнього фонду.....	10
ВИСНОВКИ.....	15

ВСТУП

Верховна Рада України 17 листопада 2016 року ухвалила Закон України №1762 «Про внесення змін до Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" щодо удосконалення механізму фінансування дорожньої галузі»¹ та Закон України №1763 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму фінансового забезпечення дорожньої галузі»².

Відповідно до них у державному бюджеті щорічно передбачаються видатки на фінансування робіт, пов'язаних з будівництвом, реконструкцією, ремонтом та утриманням автомобільних доріг загального користування.

Для цих цілей, починаючи з 2018 року, у складі спеціального фонду державного бюджету формується державний дорожній фонд³.

Перелік об'єктів будівництва, реконструкції, капітального та поточного середнього ремонту автомобільних доріг загального користування державного значення із зазначенням обсягів бюджетних коштів для фінансового забезпечення таких об'єктів затверджується Кабінетом Міністрів України³.

---

¹ Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" щодо удосконалення механізму фінансування дорожньої галузі» від 17.11.2016 року №1762-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1762-19>

² Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму фінансового забезпечення дорожньої галузі» від 17.11.2016 року №1763-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-19>

³ Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року №2456-VI із змінами та доповненнями. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

1. АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО ДОРОЖНЬОГО ФОНДУ У 2018–2019 РР.

Відповідно до ст. 24² та 29 Бюджетного кодексу України та Закону України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України» державний дорожній фонд фінансується за рахунок:

- 1) акцизного податку з вироблених в Україні пального і транспортних засобів (окрім акцизного податку з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції), що сплачується платниками, які зареєстровані в Автономній Республіці Крим);
- 2) акцизного податку з ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів;
- 3) ввізного мита на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них;
- 4) плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні;
- 5) плати за проїзд платними автомобільними дорогами загального користування державного значення;
- 6) державних запозичень, залучених для реалізації інвестиційних проектів на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування;
- 7) концесійних платежів – у разі передачі новозбудованої автомобільної дороги загального користування державного значення у концесію;
- 8) інших надходжень, визначених законом про Державний бюджет України^{4,5}.

Згідно з п. 41 Прикінцевих та перехідних положень Бюджетного кодексу України надходження від акцизного податку з вироблених в Україні пального і транспортних засобів, акцизного податку з ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів, мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них зараховуються до спеціального фонду у 2018 році розміром 50%, у 2019 році – 75%⁴.

Водночас передбачено, що плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, буде перераховуватися до державного дорожнього фонду розміром 100%⁷.

Окрім того, у п. 11 статті 11 Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» визначено, що в 2018 році конфісковані кошти та кошти, отримані від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення (за винятком конфіскованих облігацій внутрішньої державної позики), також зараховуються до державного дорожнього фонду^{6,7}.

⁴ Закон України «Про джерела фінансування дорожнього господарства України» від 18.09.1991 року №1562-XII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1562-12#n67>

⁵ Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року №2456-VI із змінами та доповненнями. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

⁶ Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» із змінами та доповненнями від 07.12.2017 року №2246-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>

⁷ Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для фінансової підтримки забезпечення міжнародного позитивного іміджу України, забезпечення діяльності Українського інституту та здійснення заходів щодо підтримки зв'язків з українцями, які

У табл. 1 подано інформацію про прогнозовані обсяги надходжень до спеціального фонду державного бюджету України на 2018 рік, які передбачено спрямувати до державного дорожнього фонду (табл. 1).

Таблиця 1

Прогнозовані обсяги надходжень до державного дорожнього фонду на 2018 рік, млрд грн

Найменування	Обсяг джерела, млрд грн	Частка джерела, %
Акцизний податок з вироблених товарів (пальне і транспортні засоби)	5,7	14
Акцизний податок з ввезених товарів (пальне і транспортні засоби)	24	58
Мито на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них	3,3	8
Плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні	0,02	0,05
Кредити від банків, іноземних держав і міжнародних фінансових організацій на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування	5,4	13
Конфісковані кошти та кошти, отримані від реалізації майна, конфіскованого за рішенням суду за вчинення корупційного та пов'язаного з корупцією правопорушення	2	5
Інші надходження	0,7	2
Усього надходжень	41	100

Джерело: складено автором на основі даних Державного агентства автомобільних доріг України⁸.

Як свідчить табл. 1, планові обсяги податкових надходжень до державного дорожнього фонду в 2018 році становлять 41 млрд грн. Основне джерело наповнення державного дорожнього фонду – надходження від акцизного податку із ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів (58%). Також істотну частку становлять надходження від акцизного податку з виробленого в Україні пального і транспортних засобів – 14%, кредити міжнародних фінансових організацій – 13% та доходи від мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них – 8%. Інші складові доходів державного дорожнього фонду становлять незначну частку в загальній структурі.

Найменшу частку в структурі надходжень до державного дорожнього фонду становить плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, – 0,05% від загального обсягу коштів.

Для вивчення стану виконання індикативних показників формування джерел фінансування державного дорожнього фонду проаналізуємо відповідні дані за січень-вересень 2018 року (табл. 2).

проживають за межами України» від 14.03.2018 року №165. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/165-2017-%D0%BF>

⁸ Лист Державного агентства автомобільних доріг України від 18.10.2018 року №8021/3/6.1-10-243/15.

Стан фінансування державного дорожнього фонду за січень-вересень 2018 року

Вид джерела	Фактичний обсяг надходжень, млрд грн	Рівень виконання планових обсягів надходжень, %
Акцизний податок з вироблених в Україні пального і транспортних засобів	4,1	72
Акцизний податок із ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів	18	74
Ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них	2	63
Плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні	0,05	262
Усього	24	59

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної казначейської служби України⁹.

Рівень виконання за надходженнями до державного дорожнього фонду за січень-вересень 2018 року становить 59%. Найвищий рівень виконання за січень-вересень 2018 року спостерігається за обома видами акцизних податків (72–74%) та ввізним митом на нафтопродукти і транспортні засоби (63%).

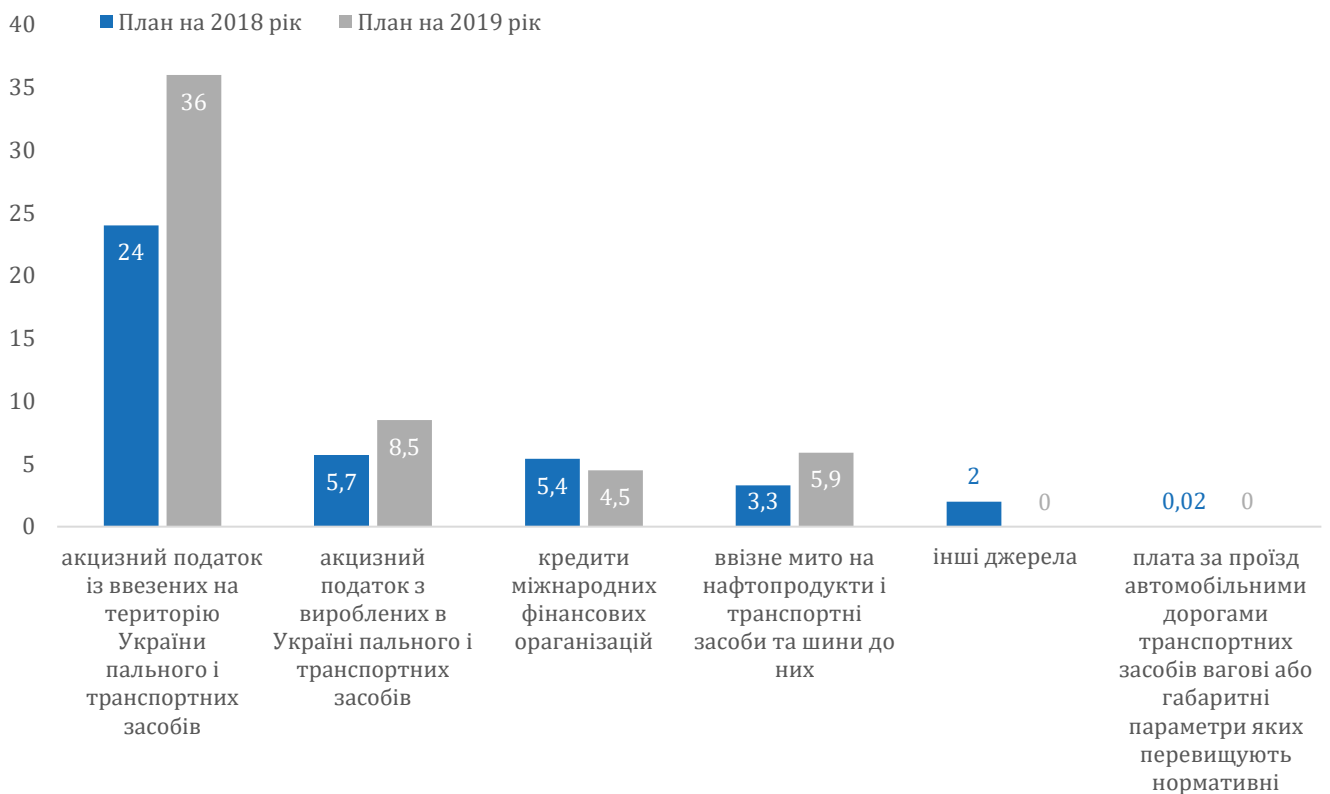
Значне перевиконання запланованих на 2018 рік надходжень до дорожнього фонду спостерігається за платою за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, – 262%, що свідчить про недостатньо якісне планування бюджетних надходжень. Однак через те, що її частка в загальному обсязі фінансування незначна, таке перевиконання майже не вплинуло на загальний рівень виконання фінансування в січні-вересні 2018 року.

У 2019 році заплановано збільшити обсяг коштів, виділених для формування державного дорожнього фонду в спеціальному фонді державного бюджету з урахуванням відповідної субвенції, до 55 млрд грн, що на 34% (враховуючи кредити міжнародних фінансових організацій та інші джерела фінансування державного дорожнього фонду) більше за аналогічний показник 2018 року¹⁰.

Порівняльний аналіз планових обсягів податкових надходжень до дорожнього фонду у 2018–2019 рр. представлено на рис. 1.

⁹ Довідки №15-08-01/122, №15-08-01/123, №15-08-01/124 про підтвердження надходжень до спеціального фонду Державного бюджету України. Отримано з: відповідь на запит до Державного агентства автомобільних доріг України від 24.10.2018 року №8158/3/6.1-10-253/15.

¹⁰ Державна казначейська служба України. Отримано з: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=420742>

Рис. 1. Динаміка планових обсягів надходжень до державного дорожнього фонду в 2018–2019 рр., млрд грн

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної казначейської служби України¹¹ та проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік»¹¹.

Виходячи з даних, представлених на рис. 1, можна стверджувати, що збільшення обсягів фінансування дорожнього фонду заплановано за рахунок приросту податкових надходжень. Водночас найбільший приріст надходжень відзначається за такими видами податкових надходжень до державного дорожнього фонду:

- акцизного податку із ввезених на територію України пального і транспортних засобів – на 12 млрд грн (50%);
- акцизного податку з вироблених в Україні пального і транспортних засобів – на 2,8 млрд грн (49%);
- ввізного мита на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них – на 2,6 млрд грн (79%).

Окрім цього, до джерел фінансування державного дорожнього фонду в 2019 році заплановано залучити кредити міжнародних фінансових організацій на 4,5 млрд грн, що на 0,9 млрд грн (19%) менше, ніж у попередньому періоді.

Основна причина запланованого збільшення зазначених видів податків полягає в тому, що в 2019 році до спеціального фонду Державного бюджету зараховуватиметься 75% від загального обсягу надходжень¹².

¹¹ Проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» від 15.09.2018 року №9000. Отримано з: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64598

Для порівняння структури основних джерел фінансування державного дорожнього фонду в 2018–2019 рр. представимо відповідні дані (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка структури джерел фінансування державного дорожнього фонду України у 2018–2019 роках, %

Вид надходжень	План на 2018	План на 2019	Відхилення, п. п.
Акцизний податок з вироблених в Україні пального і транспортних засобів	14	15	1
Акцизний податок із ввезених на територію України пального і транспортних засобів	59	66	7
Ввізне мито на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них	8,2	10,7	2,5
Плата за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні	0,05	0,05	0
Кредити міжнародних фінансових організацій	13	8,2	-4,8
Інші джерела	5	0	-5
Усього	100	100	0

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної казначейської служби України¹³, проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік»¹⁴ та Звіту Рахункової палати України «Висновки щодо проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік»¹⁵.

У 2019 році заплановано збільшення частки від таких податкових надходжень:

- акцизного податку з ввезених на митну територію України пального і транспортних засобів – на 7 п. п.;
- акцизного податку з вироблених в Україні пального і транспортних засобів – на 1 п. п.;
- ввізного мита на нафтопродукти і транспортні засоби та шини до них – на 2,5 п. п.

Водночас у 2019 році частку зовнішніх кредитів для фінансування розвитку автомобільних доріг передбачено зменшити на 5%. Частка плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, у 2019 році залишатиметься без змін на низькому рівні – 0,05%.

¹² Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 року №2456-VI із змінами та доповненнями. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

¹³ Державна казначейська служба України. Отримано з: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=420742>

¹⁴ Проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» від 15.09.2018 року №9000. Отримано з: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64598

¹⁵ Звіту Рахункової палати «Висновки щодо проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» Отримано з: http://www.as-rada.gov.ua/doccatalog/document/16757581/Vysn_proekt_DBU_2019.pdf;jsessionid=5EED67FE8BBDE54FF35956F505B7D8FC?subportal=main

2. ОЦІНКА НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО ДОРОЖНЬОГО ФОНДУ

Кошти державного дорожнього фонду спрямовуються на:

- 1) фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, а також виконання проектно-вишукувальних та науково-дослідних робіт, створення та функціонування інформаційно-аналітичної системи дорожнього господарства, забезпечення розвитку виробничих потужностей дорожніх організацій;
- 2) проведення конкурсів і підготовку договорів про виконання робіт з будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, інших кредиторів та інвесторів, співфінансування зазначених робіт згідно з відповідними договорами, здійснення контролю за їх виконанням і прийняття доріг в експлуатацію, управління дорожнім господарством;
- 3) субвенцію з Державного бюджету України місцевим бюджетам на фінансування будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення;
- 4) виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, отриманими державою або під державні гарантії, на розвиток та утримання мережі автомобільних доріг загального користування;
- 5) фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм^{16,17}.

Кошти державного дорожнього фонду, сформовані за рахунок зазначених джерел, розподіляються таким чином (табл. 4).

Таблиця 4

Напрями розподілу коштів державного дорожнього фонду¹³

Частка коштів, %	Напрямок розподілу
60	Фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування державного значення
	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями для розвитку мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення
35	Фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах (у вигляді субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам)
	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями для розвитку мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення
5	Фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм

¹⁶ Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму фінансового забезпечення дорожньої галузі» від 17.11.2016 року №1763-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1763-19>

¹⁷ Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" щодо удосконалення механізму фінансування дорожньої галузі» від 17.11.2016 року №1762-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1762-19>

Склад і структура обсягів та напрямів використання державного дорожнього фонду в 2018 році представлена в табл. 5.

Таблиця 5

Напрями використання коштів державного дорожнього фонду в 2018 році

№ з/п	Найменування згідно з програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету	План на 2018 рік з урахуванням внесених змін, млрд грн	Відносна частка (план 2018), %
1	Фінансування заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм	2,6	6,4
2	Усього за автомобільними дорогами загального користування державного значення, у т. ч.:	16	51
2.1	Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення	11	26
2.2	Покращення стану автомобільної дороги «Дніпро – Царичанка – Кобеляки – Решетилівка»	2	4,9
2.3	Покращення стану автомобільної дороги «Харків – Охтирка»	2	4,9
2.4	Покращення стану автомобільної дороги «Житомир – Чернівці»	1	2,4
3	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування	6	15
4	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту й утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах	12	28
5	Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору за рахунок коштів МФО	5,2	13
	Усього	41	100

Джерело: складено автором на основі даних Державної казначейської служби України¹⁸.

Найбільші обсяги коштів державного дорожнього фонду в 2018 році передбачено витратити на автомобільні дороги загального користування державного значення – 16 млрд грн (44% від загального обсягу фінансування). У розрізі доріг загального користування державного значення окремо виділено кошти на покращення стану таких об'єктів:

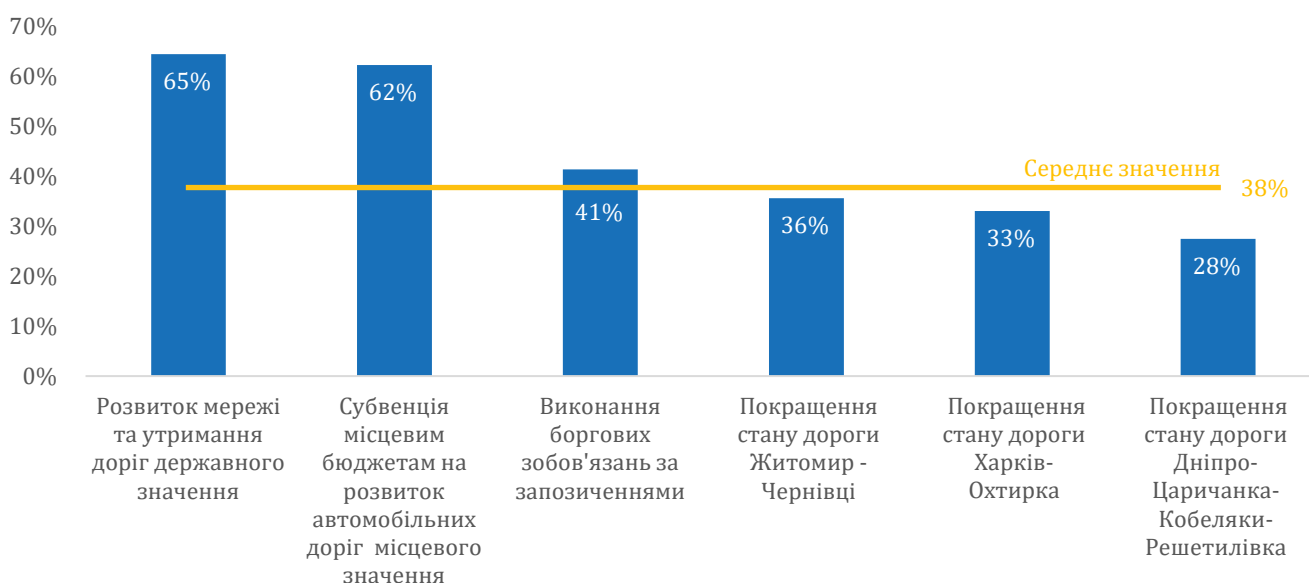
- автомобільної дороги «Дніпро – Царичанка – Кобеляки – Решетилівка» – 2 млрд грн (4,9% від загального обсягу виділених коштів);
- автомобільної дороги «Харків – Охтирка» – 2 млрд грн (4,9% від загального обсягу фінансування);
- автомобільної дороги «Житомир – Чернівці» – 1 млрд грн (2,4% від обсягу фінансування).

¹⁸ Державна казначейська служба України. Отримано з: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=420742>

На покращення стану автомобільних доріг місцевого значення передбачено субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам розміром 12 млрд грн, що становить 28% від коштів, виділених з державного дорожнього фонду.

Фінансування заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм заплановано на рівні 2,6 млрд грн. Однак частка цих коштів у загальній структурі видатків державного дорожнього фонду (7,3%) вища за законодавчо встановлену (5%)¹⁹.

За результатами дослідження фактичних обсягів видатків державного дорожнього фонду за січень-серпень 2018 року можна стверджувати, що в цілому рівень освоєння коштів за аналізований період становив 38%. У розрізі різних напрямів видатків державного дорожнього фонду рівень освоєння коштів був нерівномірним (рис. 2).

Рис. 2. Рівень освоєння коштів державного дорожнього фонду у січні-серпні 2018 року, %

Джерело: розраховано автором на основі даних Державної казначейської служби України²⁰.

Як свідчать дані рис. 2, найвищі рівні освоєння коштів спостерігаються за такими видами видатків:

- на розвиток мережі та утримання автомобільних доріг державного значення (65%);
- субвенція місцевим бюджетам для розвитку автомобільних доріг місцевого значення (62%).

Рівень освоєння коштів на покращення стану автомобільних доріг державного значення, виділених як окремі об'єкти, коливався в межах 28–36%.

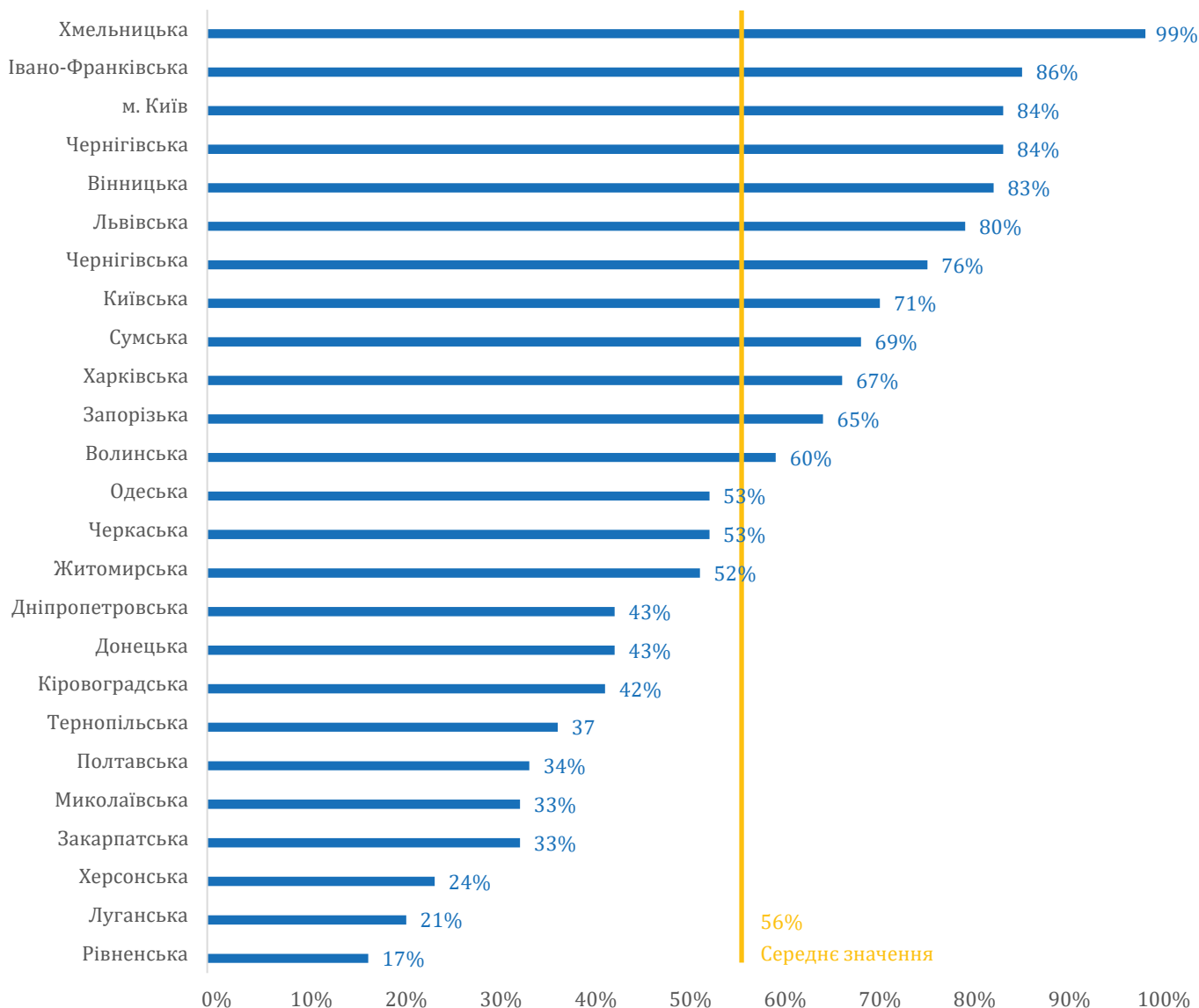
За січень-серпень 2018 року зовсім не здійснено видатків на фінансування заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм. Імовірною

¹⁹ Закон України «Про внесення змін до Закону України "Про джерела фінансування дорожнього господарства України" щодо удосконалення механізму фінансування дорожньої галузі» від 17.11.2016 року №1762-VIII. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1762-19>

²⁰ Державна казначейська служба України. Отримано з: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=420742>

причиною такої ситуації стало затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року в квітні 2018 року, що призвело до затягування строків затвердження відповідних програм на обласних рівнях^{21,22}.

У розрізі областей також спостерігається нерівномірний розподіл рівня освоєння коштів (рис. 3).

Рис. 3. Рівень освоєння коштів державного дорожнього фонду в розрізі областей за січень-серпень 2018 року, %

Джерело: складено автором на основі даних Міністерства інфраструктури України²³.

²¹ Про затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2020 року від 25.04.2018 року. Отримано з: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-2018-%D0%BF?lang=ru>

²² Розпорядження «Про схвалення проекту обласної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Івано-Франківській області на 2018-2020 роки» від 15.08.2018 року №463. Отримано з: <http://www.if.gov.ua/files/uploads/453edg.pdf>

²³ Рейтинг використання областями коштів Державного дорожнього фонду на місцеві дороги станом на 31 серпня 2018 року. Отримано з: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2536608-omelan-opriludniv-rejting-vikoristanna-oblastami-kostiv-doroznogo-fondu.html>

Як видно з рис. 3, областями-лідерами використання коштів дорожнього фонду є Хмельницька (99%), Івано-Франківська (86%) Чернігівська (84%), Вінницька (83%), Львівська (80%) та м. Київ (84%).

Найменше коштів з державного дорожнього фонду використали Тернопільська (37%), Полтавська (34%), Закарпатська і Миколаївська (по 33%), Херсонська (24%), Луганська (21%), Рівненська (17%) області¹⁹.

Нижче наведено склад і структуру основних видатків державного дорожнього фонду відповідно до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» (табл. 5).

Таблиця 6

Прогнозний склад і структура видатків державного дорожнього фонду в 2019 році

№ з/п	Найменування згідно з програмною класифікацією видатків та кредитування бюджету	Обсяг видатків, млрд грн	Відносна частка, %
1.	Фінансове забезпечення заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм	2,5	4,5
2.	Розвиток мережі та утримання автомобільних доріг загального користування державного значення, у т.ч.:	13	24
2.1.	«Львів – Тернопіль – Умань»; «Біла Церква – Одеса – Миколаїв – Херсон»	4	7,3
2.2.	«Одеса – Рені»	1,5	2,7
2.3.	«Харків – Лозова – Павлоград»	1	1,8
2.4.	«Запоріжжя – Маріуполь»	1	1,8
2.5.	«Миколаїв – Кропивницький»	1	1,8
2.6.	На облаштування Північного об'їзду м. Рівного	0,2	0,4
3	Виконання боргових зобов'язань за запозиченнями, залученими державою або під державні гарантії на розвиток мережі автомобільних доріг загального користування	8,5	15
4	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах	18	33
5	Розвиток автомагістралей та реформа дорожнього сектору за рахунок кредитів МФО	4,5	8,2
Усього		55	100

Джерело: розраховано автором на основі проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік»²⁴ та даних Рахункової палати²⁵.

На основі даних табл. 5 можна стверджувати, що найбільший обсяг видатків державного дорожнього фонду припадає на розвиток та покращення стану автомобільних доріг державного значення – 22 млрд грн (з урахуванням суми погашення боргових зобов'язань за

²⁴ Проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» від 15.09.2018 року №9000. Отримано з: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64598

²⁵ Висновки Рахункової палати по проекту до Закону України «Про Державний бюджет на 2019 рік». Отримано з: http://www.ac-rada.gov.ua/doccatalog/document/16757581/Vysn_proekt_DBU_2019.pdf?subportal=main

запозиченнями). Частку цих витрат у загальному обсязі фінансування фонду заплановано залишити на рівні 2018 року – 40%. Також значні обсяги видатків державного дорожнього фонду передбачено спрямувати на розвиток доріг місцевого значення – 18 млрд грн (33% від загального обсягу коштів), що на 6 млрд грн більше за аналогічний показник 2018 року. Водночас передбачено збільшити обсяг видатків на обслуговування боргових зобов'язань за запозиченнями для розвитку мережі автомобільних доріг загального користування на 2,5 млрд грн. Обсяг витрат на заходи із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм у 2019 році передбачено зменшити на 0,1 млрд грн до 2,5 млрд грн. Загальний обсяг фінансування державного дорожнього фонду в 2019 році збільшиться за рахунок практично всіх видів видатків.

ВИСНОВКИ

На основі аналізу планових джерел фінансового забезпечення державного дорожнього фонду в 2018–2019 рр. встановлено, що основну частину від усіх його надходжень становлять акцизний податок з вироблених та ввезених на територію України транспортних засобів і пального. Причому частка акцизного податку з ввезених на Україну транспортних засобів і пального коливається на рівні 59–66%. Загальний обсяг фінансування державного дорожнього фонду в 2018 році передбачено розміром 40 млрд грн.

За прогнозними показниками 2018 року також суттєву частку становлять надходження від акцизного податку з вироблених в Україні транспортних засобів та пального (14%), кредити міжнародних фінансових організацій (13%) і надходження від мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них (8%).

У 2019 році передбачено збільшити обсяг фінансування державного дорожнього фонду до 55 млрд грн. Це заплановано здійснити за рахунок підвищення частки відрахувань від акцизних податків та мита до спеціального фонду державного бюджету (з 50% у 2018 році до 75% у 2019 році).

Загалом рівень виконання за надходженнями до державного дорожнього фонду за січень-вересень 2018 року становить 59%. Враховуючи те, що дані представлено за дев'ять місяців, і сезонний характер проведення дорожніх робіт, цей показник не можна оцінити як високий рівень фінансування дорожнього фонду.

Фактичний рівень фінансування державного дорожнього фонду за податковими надходженнями в 2018 році коливався в межах 63–72%. Перевищення фактичних показників над індикативними спостерігається лише за надходженнями від плати за проїзд автомобільними дорогами транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, вагові або габаритні параметри яких перевищують нормативні, – 262%. Однак через те, що її частка у загальному обсязі фінансування незначна, таке перевиконання майже не вплинуло на загальний рівень виконання фінансування в січні-вересні 2018 року.

За законодавством, більша частина коштів державного дорожнього фонду спрямовується на розвиток автомобільних доріг державного значення. Так, за січень-вересень 2018 року частка видатків державного дорожнього фонду на розвиток автомобільних доріг державного значення становить 51%, а на покращення стану доріг місцевого значення – 28%.

Рівень освоєння коштів державного дорожнього фонду за січень-серпень 2018 року загалом становив 38%. При цьому видатки на фінансування заходів із забезпечення безпеки дорожнього руху відповідно до державних програм у досліджуваному періоді не здійснювалися, що пов'язано із затягуванням строків ухвалення законодавчо-нормативного забезпечення для асигнувань.

У розрізі областей спостерігається нерівномірний розподіл здійснення фактичних видатків державного дорожнього фонду. Лідерами за використання коштів державного фонду є Хмельницька (99%), Івано-Франківська (86%) Чернігівська (84%), Вінницька (83%), Львівська (80%) області та м. Київ (84%).

Низький рівень освоєння коштів державного дорожнього фонду в Тернопільській (37%), Полтавській (34%), Закарпатській і Миколаївській (по 33%), Херсонській (24%), Луганській (21%), Рівненській (17%) областях.

У 2019 році передбачено збереження високої частки витрат з державного дорожнього фонду на покращення стану доріг державного значення. Водночас заплановано збільшення видатків на фінансування розвитку доріг місцевого значення на 6 млрд грн (50%).

вул. Лютеранська, 28а, офіс 1
тел. +38 044 290 47 37
01024, Київ, Україна
info@feao.org.ua
www.feao.org.ua
www.facebook.com/feao.vru/

© Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України, 2018
Передрук цього матеріалу авторизований. Дозвіл на використання або передрук
тексту необхідно отримати напряму від власників прав.